

Kommentar:

Gamle og nye retningslinjer for ryggbehandling – en oppklaring

AV PROFESSOR DR.MED. EVEN LÆRUM, LEDER NASJONALT RYGGNETTVERK – FORMIDLINGSENHETEN

Eksisterende retningslinjer

I forrige nummer av Utposten ble det satt fokus på rygg gjennom flere temaartikler og presentasjon av retningslinjer og råd for undersøkelser. I en av artiklene ble Nasjonalt Ryggnettverk presentert, og det ble orientert blant annet om at nye tverrfaglige retningslinjer for akutte korsryggsmerter er under arbeid. For å oppklare eventuell forvirring i forhold til retningslinjene utarbeidet av hhv. nevrolog Finn Ø. Rasmussen og dr. Gunnar Strøno i forrige nummer av Utposten og Nasjonalt Ryggnettverks nye retningslinjer vil det her bli redegjort for tanken bak og arbeidsprosessen med de kommende tverrfaglige kliniske retningslinjene for håndtering av akutte korsryggsmerter.

Retningslinjene som ble presentert i Utposten nr. 5 er utarbeidet av enkeltpersoner, og målgruppen er allmennleger. Retningslinjene er for det meste basert på og til dels oversatt fra andre lands retningslinjer publisert for noen år siden, hovedsakelig amerikanske kliniske retningslinjer for akutte ryggsmerter fra 1994 [1,2] og britiske retningslinjer for bruk av radiologi fra 1998 [3]. I tillegg er enkelte nyere studier og systematiske oversikter lagt til grunn og supplert med forfatternes egne erfaringer. (Den separate framgangsmåten for klinisk undersøkelse av rygg oppgir ingen dokumentasjon.)

Nye tverrfaglige retningslinjer

En av Nasjonalt Ryggnettverks målsetninger er å forbedre det *tverrfaglige* samarbeidet innen ryggomsorgen. I tråd med dette ble det besluttet å utarbeide tverrfaglige kliniske retningslinjer for håndtering av akutte korsryggsmerter. Dette har blitt gjort av en arbeidsgruppe bestående av personer med ulike profesjoner og spesialiteter: allmennleger, kiropraktor, fysioterapeuter, nevrokirurg, radiolog og nevrolog.

Nasjonalt Ryggnettverks kommende retningslinjer vil bygge på mye av den samme dokumentasjonen som de eksisterende retningslinjene legger til grunn, da man her bl.a. også har tatt utgangspunkt i de britiske retningslinjene fra 1999[4], som igjen bygger på de amerikanske retningslinjene fra 1994. De nye tverrfaglige retningslinjene vil imidlertid også inkludere oversikter og kunnskap publisert til og med desember 2000.

Videre er rapporten «Retningslinjer for retningslinjer» fra 1998 [5] brukt som veileder i arbeidsprosessen for de nye tverrfaglige retningslinjene. Det er brukt definerte kriterier for søk, utvelgelse og vurdering av litteratur slik at prosessen bak retningslinjene er transparent.

Metode og målgrupper

Hovedforskjellene mellom de foreliggende og de kommende retningslinjene dreier seg altså både om *metode* for utarbeidelse og *målgruppene* for retningslinjene. Bred tilslutning til de nye retningslinjene er et viktig utgangspunkt for å få til en omfattende implementering. Dette skal sikres ved å sende retningslinjene på høring i en meget bredt sammensatt referansegruppe. Målgruppen for de endelige retningslinjene er primærleger, fysioterapeuter og kiropraktorer, samt andre som deltar i vurdering og oppfølging av ryggpasienter. Målsetningen er at de nye retningslinjene skal bidra til større grad av samhandling mellom ulike profesjoner, og at ryggpasientene skal møte et mer enhetlig og velfungerende tverrfaglig behandlingsapparat innen ryggomsorgen.

Retningslinjene er per i dag inne i den siste utarbeidelsesfasen, og vil foreligge i første utgave ved årsskiftet. De vil da bli distribuert til primærleger, fysioterapeuter og kiropraktorer, og vil være tilgjengelige på internettetsiden www.ryggnett.no. Retningslinjene skal revideres med jevne mellomrom, første gang i 2004.

Referanser

1. Bigos S, Bowyer O, Braen G, Brown K, Deyo R, Haldeman S et al. Acute low-back problems in adults. Clinical practice guideline no.14. AHCPR Publication no. 95-0642. Rockville, MD: Agency for Health Care Policy and Research, Public Health service, U.S. Department of Health and Human Services, 1994.
2. Bigos S, Bowyer O, Braen G, Brown K, Deyo R, Haldeman S et al. Acute low-back problems in adults: Assessment and treatment. Quick reference guide no.14. AHCPR Publication no. 95-0643. Rockville, MD: Agency for Health Care Policy and Research, Public Health service, U.S. Department of Health and Human Services, 1994.
3. RCR Working Party. Making the best use of a Department of Radiology: Guidelines for doctors (fourth edition). London: The Royal College of Radiologists, 1998.
4. Waddell G, McIntosh A, Hutchinson A, Feder G, Lewis M. Low back pain evidence review. London: Royal College of General Practitioners, 1999.
5. Retningslinjer for retningslinjer. Rapport til Helsedirektøren: Prosess og metode for utvikling og implementering av faglige retningslinjer. IK 2653. Oslo: Statens helsetilsyn, 1998.